

Kastanjegården fylld av historia

17 oktober 2005 05:00

• Roland ClassonText

Inger-Marie Hemmingsen på Kastanjegården vid Varalöv har konstnär Gustaf Rambergs målningar på väggarna.

Inger-Marie Hemmingsen är ny ägare till Kastanjegården i Norra Varalöv. Här visar hon stolt upp det stora rummet där man tydligt kan se ett flertal av Gustaf Rambergs målningar. Allt ska nu bevaras och gården ska rustas upp. Foto: BARBRO HALLIN

Gustaf Ramberg - visst är han en konstnär att vara stolt över. Många har hans tavlor på väggarna. Och i Kastanjegården i Norra Varalöv finns hans konst överallt...

Många hörde av sig efter reportaget om Gustaf Ramberg ("Cowboy som blev hyllad konstnär"), som var publicerat på den här sidan den 3/10. Ja, han är sannerligen inte bortglömd.

En av dem som ringde var Inger-Marie Hemmingsen i Kastanjegården på Varalövsvägen utanför Ängelholm. Här finns ett stort antal målningar av just Gustaf Ramberg.

För att få veta mer gjorde vi ett besök i denna gamla fina gård, som ligger strax intill motorvägen. Bilarna susar förbi i rasande fart, men inne i Kastanjegården tycks det som om tiden stått stilla.

Gustaf Ramberg (1865-1916) har gjort alla målningarna i Kastanjegården, på uppdrag av Gunilda Jönsson.

Här lever minnet efter Gustaf Ramberg i allra högsta grad. Han föddes som Carl Gustaf Jönsson och var son till häradsdomare Johannes Jönsson (1838-1921) och hans hustru Elina på Adolfsberg i Helsingborg. Efter ett turbulent liv valde han att bli konstnär. För närmare 100 år sedan fick han fria händer, lät inspirationen flöda och gav Kastanjegården ett nytt inre utseende. Säkert fick han mycket beröm för sitt stora arbete, som tog flera år att utföra. Det är konst på väggarna, i taken – ja, till och med dörrarna är fyllda av vackra och detaljrika målningar.

Inger-Marie Hemmingsen arbetar som manager på Volvo i Göteborg. Men för några månader sedan tog hon det stora klivet och köpte Kastanjegården. Hon hade kört förbi det här stället många gånger under sina resor och hela tiden tänkt:
– Här skulle jag vilja bo!

Och så blev det. Nu är hon i full färd med att iordningsställa gården. Mycket har hänt bara sedan i somras. Fast hennes barn (en dotter i Göteborg och en son i Påarp) överraskades av hennes stora flyttplaner:
– De tyckte inte jag var riktigt klok, säger Inger-Marie.
Nu guidas vi runt i Kastanjegården, eller Norra Varalöv 4, som det en gång i tiden kallades.
– Det gamla fascinerar mig. Men vissa målningar behöver återställas och jag har sökt bidrag för detta. En konservator har varit och tittat på målningarna. Jag vill bevara det som det är, säger Inger-Marie.

Så visar hon oss en pärm med gårdens historia. Det blir en resa i tid och rum på en plats fylld av minnen och historia.
Och för att vara riktigt säker på alla turer tog jag hjälp av Bo Larsson, Strövelstorp. Han var varit lärare i Kattarp, filialföreståndare för biblioteket i Strövelstorp och erhöll 1998 Ängelholms kulturpris. För helt enkel är inte Kastanjegårdens historia – men häng med:

Gunilda Jönsson (1869-1936) tog över Kastanjegården efter sina föräldrar och drev den fram till sin död. Men hon gifte sig aldrig...

Mangårdsbyggnaden uppfördes 1850 av hemmansägaren och lantbrukaren Jöns Nilsson och hans hustru Kerstin. Efter Jöns Nilssons död 1908 övertog dottern Gunilda Jönsson (1869-1936) gården och dess drift.
Hur Gustaf Ramberg (1865-1916) kände Gunilda Jönsson är oklart, men det var under några år i början av 1910-talet som han gjorde alla dessa fantastiska dekorationsmålningar. I det stora vardagsrummet möts man av en väggfris i olja som löper runt hela rummet. Och på väggarna är det stora och vackra målningar. Hela gården är full av upplevelser. Det tar tid att smälta alla intryck.

Gustaf Andersson (1868-1952) från Torlarp, Strövelstorp.

Gunilda Jönsson var i åtminstone 40 år förlovad med häradsdomare Gustaf Andersson (1868-1952) från Torlarp, Strövelstorp. Men av någon anledning blev det aldrig något giftermål. Möjligen var det så att hon kände ansvar för den stora fädernegården och inte ville överge den, vilket blivit följden om hon gift sig med Gustaf Andersson, som i sin tur var fäst vid sitt Torlarp. Samtidigt tog de kommunala förtroendeuppdragen mycket av Gustaf Anderssons tid. Och så hade han ju en egen affärsrörelse (försäljning och reparationer av lantbruksmaskiner) att tänka på. Men de förblev ändå ett par, var "särbo" och via Gunildas testamente erhöll Gustaf Andersson så småningom Kastanjegården.

Så slumpade det sig att en annan kvinna klev in i Kastanjegården. Hon hette Danida Serafienowicz (1882-1973), var ryska och hade via Gustaf Anderssons bror Nils Andersson i Tyringe kommit till Varalöv. Danida var född i Riga och kom från en halvförmögen familj, släktingar fanns även i Tyskland. Nils Andersson (1864-1945) var direktör och framgångsrik företagare, med bland annat goda kontakter i Tyskland. Danida Serafienowicz sändes till Norra Varalöv, säkert med goda avsikter.

Inger-Marie Hemmongsen på Kastanjegården vid Varalöv har konstnär Gustaf Rambergs målningar på väggarna.

Gustaf Ramberg kunde konsten att göra vackra utsmyckningar. Foto: BARBO HALLIN

För nu gick det undan. Redan nio månader efter Gunildas död hade Danida gift sig med Gustaf Andersson. Även Danidas mor Malwine (1860-1947) hade följt med och flyttade också in i Kastanjegården. Vad Gustaf Andersson tyckte om detta kan man bara spekulera i. Och historien upprepade sig. Gustaf Andersson valde än en gång att bo kvar i sitt Torlarp,

trots att han nu var gift.

– Ja, säger Bo Larsson. Han bodde i huset i Strövelstorp. Fast det hände förstås att han även bodde i Kastanjegården. Det skiftade. Hur de hade det vet jag inte. Men jag vet att Danida kunde tyska och att hon tillbringade sin sista tid på ålderdomshemmet Åsbytorp.

Bo Larssons föräldrar Valfrid och Hanna Larsson var väl bekanta med Gustaf Andersson och hans familj – och både Gunilda och Danida, förstås.

Gustaf Anderssons far Anders Jönsson dog 1905.

– Jag har kvar en del skolböcker från 1870-talet efter Gustaf Andersson, säger Bo Larsson. Och även en inbjudan till Anders Jönssons begravning. Den var ställd till Gunilda Jönsson. Så minnena efter dessa personer finns kvar. Gustaf Andersson var en mycket aktad man i bygden, en föregångsman.

Gustaf Andersson var även en stor samlare av gamla kulturföremål av skilda slag. Ett golvur skänktes till tingssalen i Ängelholm. Han ägde dessutom en imponerande myntsamling, som senare gick i arv till hans brorsbarn.

Efter Danidas död 1973 inrättades ”Häradsdomare Gustaf Anderssons stiftelse”, som har till uppgift att bistå gamla och lytta, bidra till skolbarnens kläder och skor samt till allmänna ändamål.

– Det är årliga utdelningar, berättar Bo Larsson. Som exempel har det blivit utsmyckningar till ålderdomshemmet Åsbytorp och till en läsapparat för släktforskarna.

Gustaf Andersson är begravd på Strövelstorps kyrkogård tillsammans med sina föräldrar.

Danida och hennes mor har en egen grav på samma kyrkogård.

Ja, så underligt kan det alltså bli.

Efter 1973 har det varit flera ägare till Kastanjegården. Det har bedrivits verksamheter av olika karaktär såsom utställningar, försäljning av handarbeten och café.

Nu lovar nye ägaren upprustning – och varför inte en utställning av Gustaf Ramberg och hans konst i en av flygelbyggnaderna... Vi får väl se.

Läs mer:

[Från cowboy till hyllad konstnär \(2005\)](#)

Redigerad av Sven Engle